

Sarajevo, 06.12.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
29.11.2021. – 03.12.2021.

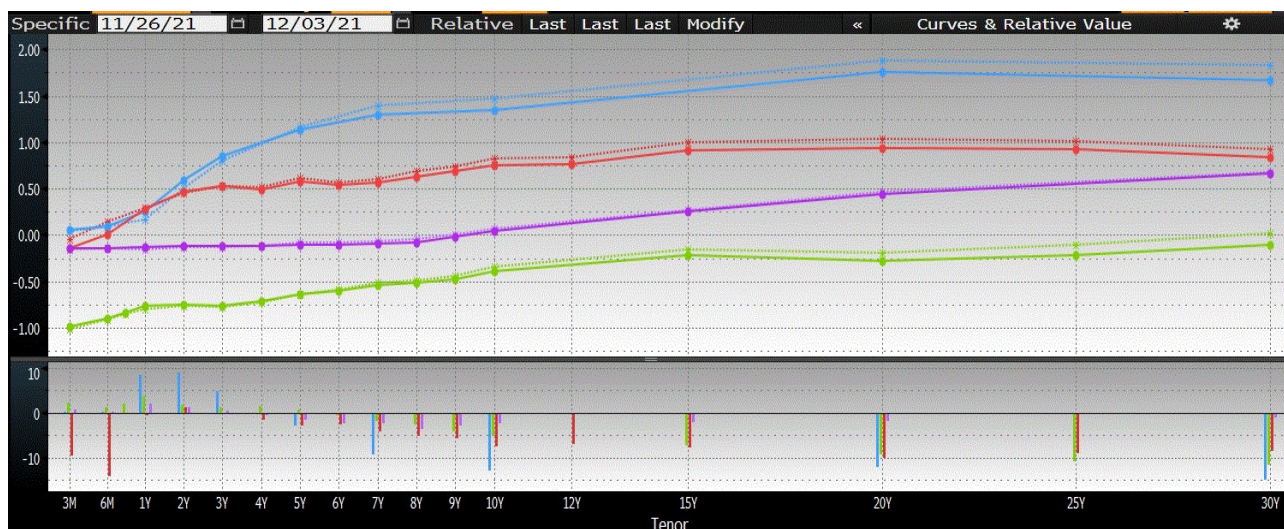
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	3.12.21		26.11.21	-	26.11.21	
2 godine	-0,76	-	-0,74	↗	0,50	-	0,59	↗	0,47	-	0,48	↗	-0,13	-	-0,11	↗
5 godina	-0,64	-	-0,63	↗	1,16	-	1,13	↘	0,62	-	0,59	↘	-0,08	-	-0,10	↘
10 godina	-0,34	-	-0,39	↘	1,47	-	1,34	↘	0,83	-	0,75	↘	0,07	-	0,05	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	26.11.21	-	3.12.21
3 mjeseca	-0,990	-	-0,969
6 mjeseci	-0,912	-	-0,901
1 godina	-0,789	-	-0,754

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 03.12.2021. godine (pune linije) i 26.11.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su i tijekom prošlog tjedna bilježili volatilna kretanja. Korekcija na niže kod prinosa obveznica dužeg dospeljeća je uslijedila u četvrtak, kada je Njemačka donijela odluku o uvođenju lockdowna za necijepljene osobe, te najavila moguće obvezno cijepljenje. Pojava novog soja virusa, kao i slabi podaci sa tržišta rada SAD, koji su objavljeni na kraju tjedna, su dodatno doprinijeli povećanoj potražnji za sigurnijim investicijama. Prinosi njemačkih obveznica kraćih i srednjih dospeljeća nisu zabilježili veće promjene, dok su prinosi obveznica dužih dospeljeća smanjeni za 5 baznih bodova. Prinosi italijanskih dvogodišnjih obveznica su povećani za 4 bazna boda, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica smanjeni za 6 baznih bodova na tjednoj razini.

Početkom prošlog tjedna je objavljen podatak o oštrom rastu inflacije u Njemačkoj, koja je u studenom dostigla 6%. Nakon toga ovaj podatak je objavljen i za ostale vodeće članice u eurozoni, u kojima je

također zabilježen veći rast inflacije od očekivanog, da bi u konačnici podatak inflacije na razini eurozone u studenom iznosio rekordnih 4,9%. Objavljivanje ovih podataka dolazi uoči ključne sjednice ECB u prosincu, kada se očekuju informacije o budućnosti stimulativnih mjera ove institucije. Članica IV ECB iz Njemačke Schnabel je uoči objavljenog podatka o stopi inflacije u Njemačkoj izjavila da ne postoje znakovi da bi inflacija mogla izmaći kontroli, kao i da se očekuje da će inflacija u studenom zabilježiti vrhunac, te da bi bilo previše rano da se monetarna politika pooštri. Predsjednica ECB Lagarde je izjavila da postoji očigledna zabrinutost o pitanju ekonomskog oporavka eurozone u sljedećoj godini, ali da vjeruje da je puno toga naučeno u smislu da „sada znaju tko je neprijatelj i koje mjere treba poduzeti“. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da postoji rizik da inflacija neće usporiti onoliko brzo koliko je ECB ranije predviđala, te da je moguće da se nastavi sa neto kupovinama obveznica ukoliko bude potrebno i nakon okončanja PEPP programa u ožujku sljedeće godine. Polovicom proteklog tjedna Reuters je objavio da neki članovi UV ECB žele da za sjednicu koja se održava u veljači naredne godine odgode donošenje odluke o kupovinama obveznica nakon što istekne aktualni PEPP program. Iako se smatra da postoji dogovor da se PEPP okonča u ožujku, odluka o načinu na koji će se ostali programi kupovina obveznica prilagoditi bi mogla da bude odgođena usljed pojave novog soja virusa i izgleda inflacije. Krajem tjedna predsjednica ECB Lagarde je još jednom ponovila da smatra da je mogućnost povećanja kamatnih stopa u sljedećoj godini malo vjerojatna, ali da ECB neće oklijevati da poduzme akcije kada uvjeti smjernica o budućim kretanjima kamatnih stopa budu zadovoljeni. Lagarde je dodala da nije prikladno porediti Europu sa SAD i da će inflacija vjerojatno usporiti tijekom naredne godine kada izbljedi utjecaj smanjenja stope PDV-a u Njemačkoj iz 2020. godine i kada dođe do slabljenja uzlaznih pritisaka na troškove energenata.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	STUDENI	4,5%	4,9%	4,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	STUDENI	2,3%	2,6%	2,0%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	LISTOPAD	19,0%	21,9%	16,1%
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	STUDENI	55,8	55,4	54,2
5.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	STUDENI	117,5	117,5	118,6
6.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	STUDENI	-6,8	-6,8	-4,8
7.	GDP – Francuska (tromjesečno) final.	III tromjesečje	3,0%	3,0%	1,3%
8.	GDP – Belgija (tromjesečno) final.	III tromjesečje	1,8%	2,0%	1,7%
9.	GDP – Finska (tromjesečno)	III tromjesečje	-	0,8%	2,2%
10.	GDP – Italija (tromjesečno) final.	III tromjesečje	2,6%	2,6%	2,7%
11.	GDP – Irska (tromjesečno)	III tromjesečje	-	0,9%	5,2%
12.	Maloprodaja – EZ (G/G)	LISTOPAD	1,4%	1,4%	2,6%
13.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	LISTOPAD	-1,7%	-4,1%	-0,6%
14.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	LISTOPAD	-	4,3%	4,7%
15.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	LISTOPAD	-	-0,7%	-0,1%
16.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	LISTOPAD	-5,0%	-5,3%	-1,9%
17.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	LISTOPAD	-0,4%	-0,5%	0,5%
18.	Stopa nezaposlenosti – EZ	LISTOPAD	7,3%	7,3%	7,4%
19.	Stopa nezaposlenosti – Italija	LISTOPAD	9,1%	9,4%	9,2%
20.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	LISTOPAD	-	6,3%	6,3%
21.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	STUDENI	5,4%	5,3%	5,4%
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	STUDENI	-	5,2%	5,2%
23.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	STUDENI	-	-74,4	-0,7

Predsjednik Feda Powell je u utorak izjavio da će se na sastanku FOMC-a, koji će se održati 14. i 15. prosinca, razgovarati o bržem smanjenju i okončanju kvantitativnih olakšica nekoliko mjeseci ranije od očekivanog. Powell je naglasio da su inflatorni pritisci povećani i da je povećana opasnost od veće stope inflacije, iako je mjesecima unazad tvrdio da je pandemijski rast inflacije uglavnom bio posljedica prolaznih sila. Međutim, pred Kongresom je izjavio da je dobar trenutak da povuče te izjave i da će kreatori monetarne politike raspravljati o bržem smanjenju kvantitativnih olakšica.

Ministrica financija Yellen je izjavila da je snažno američko gospodarstvo, koje bi vjerojatno moglo potaći rast kamatnih stopa, generalno dobro za svijet i za tržišta u razvoju. Predsjednik Feda iz Atlante Bostic je izjavio da je ključno koliko će novi soj omicron utjecati na sudionike u ekonomiji, dodajući da je smanjenje programa kvantitativnih olakšica do kraja prvog tromjesečja 2022. godine u „interesu svih nas“ i da bi to smanjenje pružilo više mogućnosti u 2022. godini u pravcu povećanja kamatnih stopa. Predsjednik Feda iz St. Louisa i član FOMC-a sa pravom glasa 2022. godine Bullard je izjavio da je ekonomija SAD bila veoma dobra u prilagođavanju pandemiji Covid19, te da misli da će se tako i nastaviti. Bullard je dodao da postoji opasnost da će se javiti previsoka inflacija, a to nije cilj novog okvira Fedove monetarne politike. Po njegovom mišljenju, nastaviti će se dramatično poboljšanje na tržištu rada u SAD, dodajući da niža stopa udjela radnika ne predstavlja prijetnju za ekonomiju.

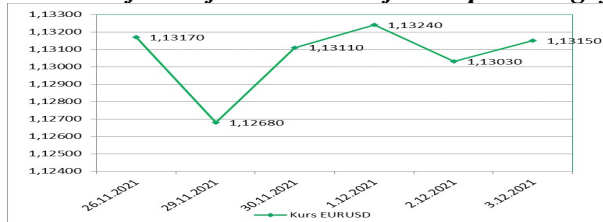
Senat je u srijedu usvojio kratkoročni paket za financiranje Vlade u razdoblju do 18. veljače, dan prije nego što bi Vladi ponestalo financijskih sredstava.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Broj kuća koje čekaju na realizaciju prodaje	LISTOPAD	1,0%	7,5%	-2,4%
2.	Aktivnost prerađ. sektora Feda iz Dalasa	STUDENI	15,0	11,8	14,6
3.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	RUJAN	1,2%	0,9%	1,0%
4.	Indeks ekonomske aktivnosti Feda iz Čikaga	STUDENI	67,0	61,8	68,4
5.	Indeks povjerenja potrošača	STUDENI	110,9	109,5	111,6
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	26. studenoga	-	-7,2%	1,8%
7.	ADP izvješće o broju zaposlenih	STUDENI	525.000	534.000	570.000
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	STUDENI	59,1	58,3	58,4
9.	PMI indeks uslužnog sektora F	STUDENI	65,0	69,1	66,7
10.	Kompozitni PMI indeks F	STUDENI	-	57,2	57,6
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	STUDENI	61,2	61,1	60,8
12.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. studenoga	240.000	222.000	194.000
13.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	20. studenoga	2.003.000	1.956.000	2.063.000
14.	Broj zaposlenih u nefarmerskom sektoru	STUDENI	550.00	210.000	546.000
15.	Broj zaposlenih u privatnom sektoru	STUDENI	536.000	235.000	628.000
16.	Stopa nezaposlenosti	STUDENI	4,5%	4,2%	4,6%
17.	Tvorničke porudžbine	LISTOPAD	0,5%	1,0%	0,5%

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1317 na razinu od 1,1315.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna u Velikoj Britaniji su provedena istraživanja među kompanijama koja su pokazala da se kompanije suočavaju sa rekordnim rastom troškova, te sa poteškoćama oko regrutiranja zaposlenih, dok očekuju trend rasta inflacije u narednoj godini. Ovakvi rezultati predstavljaju značajne informacije za BoE i odluke o eventualnom povećanju referentne kamatne stope.

Istraživanje koje je provedeno među kompanijama uslužnog sektora Velike Britanije pokazuje da su troškovi u ovom sektoru bilježili najsnažniji rast u posljednjih 20 godina. Slični rezultati su zabilježeni i u prerađivačkom sektoru gdje je tijekom prošlog mjeseca veći broj proizvođača prijavilo rast troškova, najveći u posljednjih 30 godina. U mjesečnom istraživanju koje provodi BoE, a u kojem je sudjelovalo blizu 3.000 kompanija, je pokazalo da 85% kompanija ima više poteškoća od uobičajenih prilikom regrutiranja zaposlenih, dok 58% ističe da je ovaj proces bio mnogo teži.

Kreator monetarne politike BoE Saunders, koji je tijekom prošlog mjeseca glasovao za povećanje kamatnih stopa, je izjavio da želi više informacija o utjecaju novog soja omikron prije nego što odluči kako će glasovati tijekom ovog mjeseca. Saunders je dodao da se novi soj pojavio nedavno, tako da bi trebalo razmatrati njegove moguće učinke na javno zdravlje i na ekonomiju. Časopis Times je objavio da se ministar financija Sunak sprema da smanji porez na dohodak ili stopu PDV-a prije sljedećih izbora. Inicirana je priprema detaljnih planova za smanjenje poreznog opterećenja, uz razmatranje i treće opcije da se smanji porez na nasljedstvo. Federacija malih poduzeća u Velikoj Britaniji (The UK Federation of Small Businesses) je upozorila da je samo četvrtina manjih britanskih uvoznika spremna za nove granične kontrole uvoza iz EU, koje će biti uvedene za četiri tjedna. Od 1. siječnja kompanije više neće moći da odlažu izradu uvoznih carinskih deklaracija za robu iz EU, te će umjesto toga morati podnijeti deklaracije i platiti relevantne tarife prilikom uvoza.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	LISTOPAD	0,4	0,7	0,3
2.	Odobreni hipotekarni krediti	LISTOPAD	70.000	67.200	71.900
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	LISTOPAD	-	7,0%	7,0%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	STUDENI	9,3%	10,0%	9,9%
5.	PMI indeks prerađivački sektor F	STUDENI	58,2	58,1	57,8
6.	PMI indeks uslužnog sektora F	STUDENI	58,6	58,5	59,1
7.	PMI kompozitni indeks F	STUDENI	57,7	57,6	57,8

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast sa razine od 0,84872 na razinu od 0,85490, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3337 na razinu od 1,3236.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna guverner BoJ Kuroda je izjavio da je siguran da će ekonomija Japana prevazići utjecaj Covid19 u narednim mjesecima i da će za nekoliko mjeseci biti u fazi oporavka i ekonomskog rasta. Dodao je da je važno osigurati financiranje industrija kojima je potrebno duže vremensko razdoblje da pređu na „zelene operacije“. Napomenuo je i da iako je odgovor na klimatske promjene najveći prioritet, završetak pune dekarbonizacije će potrajati duže vremensko razdoblje.

Novo političko rukovodstvo Japana poziva financijske zvaničnike u zemlji da pojačaju napore ka izdavanju digitalne valute, ukazujući na daleko brži napredak Kine, kao potencijalni izazov koji vodi globalnom ekonomskom poretku. Vlada je povećala broj radnika koji se bave pravnim i tehničkim aspektima izdavanja digitalne valute BoJ, koji su u suštini digitalni oblici već postojećih valuta. Analitičari smatraju da, iako je potrebno vrijeme da se politička pažnja pretoči u izravnu investiciju, BoJ će se vjerojatno držati pod pritiskom da odstupi od opreznog stava u pravcu izdavanja digitalnog jena. Ministar Kobayashi koji nadgleda ekonomsku sigurnost je izjavio da treba razmišljati što će se dogoditi nacionalnoj sigurnosti Japana ukoliko druge zemlje napreduju u izdavanju digitalne valute središnje banke (CBDS).

Član uprave BoJ Suzuki je izjavio da bi BoJ mogla u ožujku da okonča svoje programe financiranja za ublažavanje pandemije, nakon što su se uvjeti korporativnog financiranja značajno poboljšali u odnosu na prošlogodišnju novčanu krizu, uzrokovanu virusom Covid19. Dodao je da će taj plan ovisiti o utjecaju širenja omicron soja na ekonomiju. Iako je Suzuki izjavio da nije siguran kako će se odvijati taj plan, naglasio je da su mnoge kompanije uvidjele poboljšanje uvjeta financiranja, djelomično zbog velike financijske podrške Vlade Japana i BoJ u ublažavanju ekonomskog utjecaja pandemije Covid19.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Maloprodaja (G/G) LISTOPAD	1,1%	0,9%	-0,5%
2.	Prodaja u supermarket. i robnim kućama (G/G) LISTOPAD	1,0%	0,9%	-1,3%
3.	Stopa nezaposlenosti LISTOPAD	2,8%	2,7%	2,8%
4.	Industrijska proizvodnja (M/M) P LISTOPAD	1,9%	1,1%	-5,4%
5.	Indeks započelih kuća (G/G) LISTOPAD	5,5%	10,4%	4,3%
6.	Kapitalna potrošnja (G/G) III tromjesečje	1,5%	1,2%	5,3%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora F STUDENI	54,2	54,5	53,2
8.	PMI indeks uslužnog sektora F STUDENI	52,1	53,0	50,7
9.	Kompozitni PMI indeks F STUDENI	52,5	53,3	50,7
10.	Prodaja vozila (G/G) STUDENI	-	-13,4%	-30,2%
11.	Monetarna baza (G/G) STUDENI	-	9,3%	9,9%

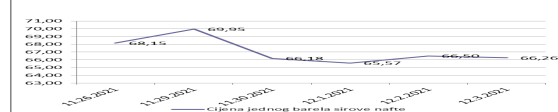
JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 128,35 na razinu od 127,64. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 113,38 na razinu od 112,80.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 68,15 USD (60,22 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je bila pod utjecajem neizvjesnosti oko učinaka novog soja virusa, ali i iščekivanja daljih odluka OPEC+ koje se odnose na globalnu ponudu nafte. Tijekom trgovanja u ponedjeljak cijena je povećana, nakon značajnog pada koji je zabilježen krajem prethodnog tjedna, a pod utjecajem špekulacija da će OPEC+ možda pauzirati odluku o povećanju obujma ponude kao odgovor na širenje novog soja virusa. U narednim danima investitori su procjenjivali učinke novog soja virusa, te je cijena nafte uglavnom oscilirala oko 66 USD po barelu. Generalni direktor Moderne je izrazio sumnju u učinkovitost cjepiva protiv novog soja virusa Covid19, što je pojačalo zabrinutost na tržištu nafte i ublažilo tražnju za ovim energentom. OPEC zajedno sa Rusijom ima interes da poveća cijenu nafte, nakon što je cijena u prošlom tjednu zabilježila pad od preko 10%. Ipak, moraju da razmotre i utjecaj oslobađanja strateških rezervi nafte od strane SAD i ostalih zemalja. Do kraja tjedna investitori su prilagođavali pozicije uoči odluke OPEC+ o politici ponude ovog energenta. Značajniji rast cijene ovog energenta je obuzdan zbog izražene neizvjesnosti oko utjecaja novog virusa koji bi mogao ugroziti tražnju na naftom, kao i zbog vijesti o slabim podacima o promjenama broja zaposlenih u pojedinačnim sektorima SAD. Krajem tjedna članice OPEC+ su donijele odluku da nastave sa planiranim obujmom povećanja ponude nafte, ali je istaknuto da se ova odluka može revidirati u bilo kojem momentu, u slučaju neizvjesnosti na tržištu. Dogovoreno je da se u siječnju nastavi sa ubrizgavanjem 400.000 barela dnevno na globalno tržište, što je potez koji zadovoljava velike nacije poput SAD, koje su izražavale zabrinutost zbog stalnog rasta cijene nafte.

Cijena nafte je zabilježila tjedni pad od 2,77%, što predstavlja već šesti tjedan da cijena bilježi smanjenje. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 66,26 USD (58,56 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.802,59 USD (1.592,82 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je bila pod utjecajem očekivanja odluka Feda o restriktivnijoj monetarnoj politici. Investitori procjenjuju ove učinke i nastoje da zauzmu odgovarajuću poziciju.

Predsjednik Feda Powell je svjedočio pred Kongresom, a njegov govor je prepoznat kao prilično oštar. Tom prilikom Powell je izjavio da će FOMC na sljedećem sastanku razgovarati o bržem smanjenju i okončanju kvantitativnih olakšica nekoliko mjeseci ranije od očekivanog. Naredni sastanak FOMC-a će se održati 14. i 15. prosinca. Powell je naglasio da su inflatorni pritisci povećani i da je povećana opasnost od veće stope inflacije. Ove izjave, te očekivanja investitora o primjeni restriktivnije monetarne politike su tijekom tjedna imale izražen utjecaj suprotan od neizvjesnosti koju je izazvao novi soj virusa, pa cijena zlata nije bilježila veće dnevne promjene. Objavljene vijesti su upozoravale na to da nova varijanta virusa ima značajne mogućnosti da izbjegne imuni sustav u odnosu na ranije infekcije virusom Covid19 i da istraživanja sugeriraju da bi nova varijanta virusa mogla da uzrokuje značajan val infekcija, čak i kada je u pitanju populacija sa visokim stupnjem antitijela. Ipak, krajem tjedna su se pojavile vijesti da investitori smatraju da učinak novog soja virusa neće uzrokovati „katastrofalnu štetu“ po ekonomiju, a to se odrazilo i na smanjenu tražnju za zlatom. Cijena ovog plemenitog metala je na kraju tjedna korigirana na više usljed mješovitih podataka objavljenih za tržište rada SAD, a što je utjecalo na pad prinosa na državne obveznice. Prinosi obveznica SAD sa rokom dospeljeća od 30 godina dostigao je najnižu razinu od početka ove godine. Negativne realne kamatne stope povećavaju privlačnost plemenitih metala kao nekamatne aktive.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.783,29 USD (1.576,04 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je, već treći tjedan smanjena, za 1,07%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

